

BLOED- TRANSFUSIES

INHOUD

01	Inleiding	4
02	Waarom een bloedtransfusie?	4
03	Soorten bloedtransfusies	5
04	Veiligheid	5
05	Bloedgroepcontrole	6
06	Verloop	6
07	Bijwerkingen	7
08	Tijdens en na de transfusie	8
09	Een bloedtransfusie weigeren?	8
10	Autologe transfusie	9
11	Bloeddonor worden	9

01 INLEIDING

U (of uw kind) krijgt binnenkort een behandeling of een ingreep. De kans bestaat dat u (of uw kind) daarbij bloed toegediend zal krijgen. Het kan dan gaan om een transfusie met rode bloedcellen, bloedplaatjes of plasma.

In deze brochure vindt u meer informatie over bloedtransfusies en een antwoord op veelgestelde vragen.

Hebt u na het lezen nog vragen, aarzel dan niet om ze aan uw behandelende arts of de verpleegkundigen te stellen.

02 WAAROM EEN BLOEDTRANSFUSIE?

Onder normale omstandigheden is het lichaam in staat om voldoende bloedcellen en plasma aan te maken. Bloedarmoede (een tekort aan rode bloedcellen), trombocytopenie (een tekort aan bloedplaatjes) en/of een tekort aan stollingsfactoren kan ontstaan door beenmergziekten, bij veel bloedverlies (bv. bij een ongeluk of een grote operatie), bij de behandeling van allerlei vormen van kanker of om andere redenen. Een transfusie van bloedproducten kan dan noodzakelijk zijn.

03 SOORTEN BLOEDTRANSFUSIES

Er bestaan verschillende soorten bloedtransfusies.

Toediening van rode bloedcellen

De rode bloedcellen (erythrocyten) brengen de zuurstof die door de longen wordt opgenomen naar de weefsels. Bij een ernstig tekort aan rode bloedcellen (bloedarmoede) wordt onvoldoende zuurstof in het lichaam afgegeven. Daardoor kunnen de organen (bv. hart, nieren) beschadigd raken. Die beschadiging kunnen we voorkomen door een bloedtransfusie met rode bloedcellen.

Toediening van bloedplaatjes of plasma

Bloedplaatjes (trombocyten) en plasma zorgen voor de bloedstolling wanneer een bloeding optreedt door beschadiging van bloedvaten. Door veel bloedverlies bij een ongeval of operatie kan een tekort aan bloedplaatjes of plasma ontstaan. Het kan ook gebeuren dat het lichaam tijdelijk of langdurig onvoldoende bloedplaatjes of plasma aanmaakt, bv. door medicatiegebruik of als gevolg van een ziekte. In die gevallen is een transfusie met bloedplaatjes of plasma noodzakelijk.

04 VEILIGHEID

Het bloed dat gebruikt wordt bij bloedtransfusies is afkomstig van vrijwillige donoren. Het wordt ingezameld in centra van het Rode Kruis. Het Rode Kruis voert strenge controles uit om de kwaliteit van het bloed en van de laboratoriumanalyses te bewaken. Ze hanteren daarbij de strengste normen en gebruiken de meest recente technologie. Ook bij de inzameling en behandeling van het bloed worden strikte veiligheidsvoorschriften in acht genomen.

05 BLOEDGROEPCONTROLE

Het is belangrijk dat het bloed dat wordt toegediend bij u of uw kind past. Daarom nemen wij een bloedstaal af om de bloedgroepen, de rhesusfactor en andere factoren te bepalen. Die bepaling is zo belangrijk dat we op twee verschillende tijdstippen een bloedstaal afnemen als uw bloedgroep of die van uw kind nog niet in het informatiesysteem van de bloedbank van het ziekenhuis zijn opgenomen.

Sommige mensen hebben antistoffen (afweerstoffen) tegen bloedcellen van anderen in hun bloed. Die stoffen kunnen aanwezig zijn na een zwangerschap, na een vroegere bloedtransfusie of na een stamceltransplantatie. Als dat het geval is, kan het iets langer duren voor er passend bloed voor u wordt gevonden.

06 VERLOOP

- ▲ Bij een bloedtransfusie worden de rode bloedcellen, de bloedplaatjes of het plasma toegediend via een infuus in een bloedvat, meestal in de onderarm.
- ▲ De duur van de transfusie wisselt en hangt af van het type bloedproduct en het advies van de arts. Zo moet plasma vóór de transfusie ontdooid worden, aangezien het in de diepvries wordt bewaard.
- ▲ Vlak voor de bloedtransfusie controleert de verpleegkundige nogmaals of het bloedproduct effectief voor u of uw kind bestemd is.
- ▲ Voor de toediening vraagt de verpleegkundige u of uw kind om uw naam en geboortedatum te vermelden. De verpleegkundige vergelijkt uw antwoord met de gegevens op de zak met het bloedproduct en op de patiëntenidentificatiearmband. Bij patiënten die zelf niet in staat zijn om hun naam en geboortedatum te vermelden (vb. tijdens ingreep, kleine kinderen enz.) vergelijkt de verpleegkundige de gegevens van de patiëntenidentificatiearmband of identificatiesticker met de gegevens op de zak met het bloedproduct.
- ▲ Tijdens en na de bloedtransfusie controleert de verpleegkundige regelmatig of er bijwerkingen optreden.

07 BIJWERKINGEN

Hoewel de risico's van een bloedtransfusie klein zijn, kunnen we ze niet helemaal uitsluiten. Zoals bij iedere behandeling kunnen ook bij een bloedtransfusie soms ongewenste effecten optreden.

Transfusiereacties

Tijdens of na de bloedtransfusie kan een allergische reactie optreden, te herkennen aan lichte koorts, koude rillingen, rode huid, jeuk en/of uitslag. Deze allergische reacties zijn meestal mild en met medicijnen te behandelen.

Reactie na veel bloedtoediening op korte tijd

Sommige patiënten houden vocht vast als in een korte tijdspanne een grote hoeveelheid bloed wordt toegediend. Met medicijnen kunnen deze klachten worden verholpen.

Ophoping van ijzer

Bij elke transfusie van rode bloedcellen krijgt u ook ijzer binnen. Als u maanden na elkaar rode bloedcellen krijgt toegediend, kan er een ophoping van ijzer in het lichaam ontstaan. Daardoor kunnen organen beschadigd raken. Om het overtollige ijzer uit het lichaam te verwijderen, is soms medicatie nodig.

Aandachtspunten

Hebt u (of uw kind) tijdens of na de toediening van de bloedproducten een van de volgende reacties, meld dit dan aan de verpleegkundige:

- ▲ koorts
- ▲ koude rillingen
- ▲ kortademigheid
- ▲ rode urine
- ▲ huiduitslag of roodheid

Patiënten die het bloed in het dagziekenhuis toegediend krijgen, moeten bij eventuele reacties thuis het behandelende team contacteren.

08 TIJDENS EN NA DE TRANSFUSIE

- ▲ Het is belangrijk dat u (of uw kind) tijdens de transfusie op de kamer blijft.
- ▲ Tijdens uw verblijf in het ziekenhuis moet u altijd de identificatiearmband dragen. Zo kunnen we controleren of u zeker het juiste bloedproduct ontvangt.
- ▲ Voelt u zich tijdens de transfusie onwel, verwittig dan zo snel mogelijk de verpleegkundige.
- ▲ Mocht u zich na de transfusie thuis onwel voelen, neem dan snel contact op met het behandelend team.

09 EEN BLOEDTRANSFUSIE WEIGEREN?

Een bloedtransfusie weigeren, kan. Bedenk daarbij wel dat er niet altijd andere mogelijkheden zijn. Bloedtransfusies zijn vaak levensreddend. Sommige operaties of behandelingen kunnen zelfs niet worden uitgevoerd zonder een bloedtransfusie. Als u een bloedtransfusie weigert, is dat soms een groter risico voor uw gezondheid dan wanneer u toestemt. Bespreek uw twijfels tijdig met de arts die u of uw kind behandelt.

10 AUTOLOGE TRANSFUSIE

Als uw gezondheidstoestand het toelaat, kunt u in aanmerking komen voor een zogenaamde 'autologe transfusie'. Dat houdt in dat u voor een operatie uw eigen bloed laat afnemen en bewaren, om dit tijdens de operatie weer terug te krijgen.

Om voor een autologe transfusie in aanmerking te komen, moet u aan een aantal voorwaarden voldoen:

- ▲ Uw algemene lichamelijke conditie moet goed zijn
- ▲ Uw bloedvaten moeten geschikt zijn voor herhaalde bloedafnames
- ▲ De resultaten van de tests op bloedoverdraagbare ziekten moeten over het algemeen negatief zijn. U wordt getest als een normale bloeddonor.

Om een transfusie met eigen bloed te organiseren moet de operatiedatum ook ruim op voorhand vastliggen.

Het is ook mogelijk om in het ziekenhuis, vlak voor de operatie of vlak vóór of tijdens de narcose, bloed af te laten nemen. Het tekort aan bloed in uw lichaam wordt meteen aangevuld met een infusievloeistof. Tijdens of na de operatie krijgt u het bloed weer toegediend. Tenslotte is het bij sommige operaties met veel bloedverlies, zoals bij vaatoperaties, mogelijk dat het bloed dat uit de wond komt met een speciaal apparaat wordt opgevangen en geschikt gemaakt om terug te geven.

Overleg met uw behandelende arts of met de anesthesist of u voor een van deze methoden in aanmerking komt.

11 BLOEDDONOR WORDEN

Als u bloed nodig hebt, dan is het er. Vanzelfsprekend.

Help mee om dit vanzelfsprekend te houden. Spreek erover met de mensen in uw omgeving. Alle gezonde mensen tussen 18 en 66 jaar kunnen bloeddonor worden. Specifieke criteria vindt je op www.rodekruis.be.

Meer informatie:

- ▲ www.rodekruis.be
- ▲ www.bloedgevendoetleven.be

NOTA'S

Hematologie

Ingang 12, route 1325

T +32 (0)9 332 95 00

E polibas.afspraken@uzgent.be

Deze brochure werd enkel ontwikkeld voor gebruik binnen het UZ Gent. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het UZ Gent.

Universitair Ziekenhuis Gent

C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent

T +32 (0)9 332 21 11 | E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

